

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ОСНОВИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ

ACCOUNTING

FUNDAMENTALS
OF THEORY AND PRACTICE

Рецензенти:

- Гарасим П. М.**, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри обліку і аудиту Національного лісотехнічного університету України;
- Пилипенко А. А.**, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри бухгалтерського обліку Харківського національного економічного університету ім. С. Кузнеця;
- Яремко І. Й.**, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри обліку та аналізу Національного університету “Львівська політехніка”

*Затвердила Науково-методична рада
Національного університету “Львівська політехніка”
як навчальний посібник для студентів закладів вищої освіти
(протокол № 61 від 21.02.2022 р.)*

Загородній А. Г.

- 3 14 Бухгалтерський облік. Основи теорії та практики: підручник / А. Г. Загородній, Г. О. Партин, Л. М. Пилипенко, Т. І. Партин, О. І. Тивончук. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2022. – 416 с. – мова: укр. і англ.

ISBN 978-966-941-715-2

Українською та англійською мовами розкрито теоретичні та практичні основи бухгалтерського обліку. Висвітлено принципи, предмет, методи та методичні прийоми бухгалтерського обліку, технології відображення господарських операцій на бухгалтерських рахунках, сутність, призначення та форми первинної документації, облікової реєстрації, формування облікової політики підприємства та складання бухгалтерської звітності відповідно до національних положень (стандартів) обліку.

Для студентів та викладачів закладів вищої освіти, слухачів системи підвищення кваліфікації і перекваліфікації. Підручник може бути корисним також для бухгалтерів, керівників підприємств і організацій, працівників фінансових і економічних служб, які прагнуть підвищити свою кваліфікацію.

УДК 657 (075.8)

Theoretical and practical fundamentals of accounting are revealed. The principles, subject, methods and techniques of accounting, technologies for reflecting business transactions in accounting, the nature, purpose and forms of source documentation, accounting registration, formation of accounting policy and preparation of financial statements in accordance with national regulations (standards) are covered.

For students and teachers of higher education institutions, students of the system of advanced training and retraining. The textbook could also be useful for accountants, managers of the enterprises and organizations, the specialists of financial and economic services who seek to improve their qualification.

7 85 25 7

© Загородній А. Г., Партин Г. О.,
Пилипенко Л. М., Партин Т. І.,
Тивончук О. І., 2022

© Національний університет
“Львівська політехніка”, 2022

ЗМІСТ

Вступ	10
Розділ 1. Сутність бухгалтерського обліку, його концептуальні основи та завдання	12
1.1. Визначення обліку. Види обліку. Користувачі облікової інформації	12
1.2. Історичні аспекти розвитку бухгалтерського обліку	18
1.3. Міжнародні та міжурядові організації бухгалтерського обліку	32
1.4. Концептуальні основи бухгалтерського обліку	40
1.5. Вимірники обліку	48
1.6. Мета, завдання та функції бухгалтерського обліку	48
Розділ 2. Предмет, метод та методичні прийоми бухгалтерського обліку	56
2.1. Предмет та об'єкти бухгалтерського обліку	56
2.2. Класифікація господарських засобів за складом і використанням	60
2.3. Класифікація джерел формування господарських засобів підприємства	74
2.4. Поняття методу та характеристика методичних прийомів бухгалтерського обліку	80
Розділ 3. Балансове узагальнення	92
3.1. Поняття про бухгалтерський баланс. Його побудова	92
3.2. Вплив господарських операцій підприємства на зміни в його бухгалтерському балансі	102
Розділ 4. Система рахунків бухгалтерського обліку та метод подвійного запису	114
4.1. Поняття бухгалтерських рахунків, їхня будова	114
4.2. Класифікація рахунків бухгалтерського обліку	126
4.3. Рахунки синтетичного й аналітичного обліку	143
4.4. Метод подвійного запису	146
4.5. Побудова плану рахунків бухгалтерського обліку	148
Розділ 5. Документування та інвентаризація господарських операцій і майна підприємства	162
5.1. Документування як спосіб первинного відображення об'єктів бухгалтерського обліку.	162
5.2. Вимоги щодо змісту й оформлення бухгалтерських документів	168
5.3. Бухгалтерське опрацювання первинних документів та їх збереження	172
5.4. Електронні документи та електронний документообіг на підприємстві	176
5.5. Інвентаризація майна і коштів підприємства	184

Розділ 6. Суть та призначення облікової реєстрації	196
6.1. Поняття реєстрів бухгалтерського обліку	196
6.2. Види і форми облікових реєстрів	198
6.3. Обігові відомості.....	208
6.4. Способи виправлення помилок в облікових реєстрах	216
6.5. Зберігання облікових реєстрів	218
Розділ 7. Форми бухгалтерського обліку	226
7.1. Поняття форми бухгалтерського обліку	226
7.2. Меморіально-ордерна форма бухгалтерського обліку	230
7.3. Журнальна (журнально-ордерна) форма бухгалтерського обліку	236
7.4. Журнал-головна форма бухгалтерського обліку.....	240
7.5. Комп'ютерна реалізація форм бухгалтерського обліку	246
Розділ 8. Оцінювання та калькулювання у бухгалтерському обліку	254
8.1. Оцінювання як спосіб вартісного вимірювання об'єктів бухгалтерського обліку	254
8.2. Калькулювання у бухгалтерському обліку.....	262
Розділ 9. Облік господарських процесів	274
9.1. Сутність і склад господарських процесів підприємства.....	274
9.2. Облік процесу формування ресурсів підприємства	276
9.3. Облік споживання ресурсів у процесі виробництва продукції та іншої операційної діяльності підприємства	294
9.4. Облік реалізації продукції та визначення фінансових результатів діяльності підприємства.....	336
Розділ 10. Організація бухгалтерського обліку та формування фінансової звітності підприємств	356
10.1. Фактори, що впливають на організацію бухгалтерського обліку. Способи організації облікового процесу на підприємствах України	356
10.2. Формування облікової політики підприємства	364
10.3. Складання, затвердження і подання фінансової звітності.....	380
Список літератури	412

CONTENT

Introduction	11
Section 1. The essence of accounting, its conceptual fundamentals and tasks	13
1.1. Definition of recordkeeping. Types of recordkeeping. Users of recordkeeping information	13
1.2. Development of accounting: historical aspects.....	19
1.3. International and intergovernmental accounting organizations	33
1.4. Basic accounting concepts	41
1.5. Accounting measures	49
1.6. Objective, tasks and functions of accounting.....	49
Section 2. Subject, method and methodical techniques of accounting	57
2.1. Subject and objects of accounting	57
2.2. Classification of economic resources according to their composition and use	61
2.3. Classification of sources of the enterprise economic resources	75
2.4. Accounting method and methodical techniques	81
Section 3. Balance sheet generalization	93
3.1. The concept of a balance sheet. Its structure	93
3.2. Impact of enterprise's business transactions on the changes in its balance sheet	103
Section 4. The system of accounts and double entry method	115
4.1. The concept of accounts, their structure	115
4.2. Classification of accounts	127
4.3. Accounts of synthetic and analytical accounting.....	143
4.4. Method of double entry	147
4.5. The chart of accounts and its construction.....	149
Section 5. Documenting and inventory count of business transactions and enterprise assets	163
5.1. Documenting as a way of primary reflection of accounting objects.....	163
5.2. Requirements for the content and drawing up of accounting documents	169
5.3. Accounting processing of source documents and their retention.....	173
5.4. Electronic documents and electronic document circulation at the enterprise	177
5.5. Inventory count of the enterprise property and funds	185

Section 6. Nature and purpose of accounting registration	197
6.1. The concept of accounting registers	197
6.2. Types and forms of accounting registers	199
6.3. Trial balances.....	209
6.4. Methods of correcting errors in accounting records	217
6.5. Retention of accounting registers	219
Section 7. Forms of accounting	227
7.1. The concept of the form of accounting.....	227
7.2. Memorial-order form of accounting	231
7.3. Journal (journal-order) form of accounting	237
7.4. Journal-main form of accounting.....	241
7.5. Computer realization of accounting forms.....	247
Section 8. Measurement and costing in the system of accounting	255
8.1. Measurement as a method of monetary quantification of accounting objects	255
8.2. Costing in the system of accounting	263
Section 9. Accounting for the main business processes	275
9.1. Nature and content of the enterprise business processes.....	275
9.2. Accounting for enterprise's resources formation process	277
9.3. Accounting for resource consumption in the production process and other operating activity of the enterprise	295
9.4. Accounting for product sales and determination of financial results of the enterprise's operations.....	337
Section 10. Organization of accounting and formation of the enterprise financial reporting	357
10.1. Factors that affect the organization of accounting. The methods of organization of accounting process at Ukrainian enterprises	357
10.2. Formation of the enterprise accounting policy	365
10.3. Preparation, approval and submission of financial reporting.....	381
References	414